

Lesvoorbereidingsformulieren stellen ons als leraar in staat planmatig te werk te gaan. Natuurlijk lopen lessen nooit helemaal volgens plan: er doet zich altijd wel iets voor wat onze planning in gevaar brengt. Veel beginnende leraren vragen zich daarom weleens af waarom ze lessen zouden voorbereiden als ze toch niet gerealiseerd worden. Wel, dat is om de volgende redenen (Burden & Byrd, 2010):

- *Lesvoorbereidingen dwingen beginnende leraren tot aandacht voor leerlingactiviteiten en docentactiviteiten:* Lesplannen tonen aan wat een leraar van plan is. Op een lesvoorbereidingsformulier is direct te zien hoe afwisselend een les is, welke activiteiten leerlingen gaan uitvoeren, of de toebedeelde tijd wel toereikend is voor bepaalde werkvormen, enzovoort.
- *Lesplannen stellen een leraar in staat om meerdere lessen aan elkaar te koppelen:* Een blik op een lesvoorbereidingsformulier van een vorige les en een leraar weet welke voorkennis hij moet ophalen. Ook kan het de leraar herinneren aan de afronding van de voorgaande les, bijvoorbeeld aan het huiswerk dat is opgegeven.
- *Lesgeven zonder lesvoorbereidingen en lesplannen leidt tot leerdoelloos onderwijs:* Onderwijs moet ergens toe leiden – leerlingen moeten bepaalde leerstof uitgelegd krijgen, oefenen en terugkrijgen met feedback. Als docent moet je goed voor ogen hebben wat je wilt bereiken, maar vooral waarom. Ook voor leerlingen is dit belangrijk.

In het vervolg van deze paragraaf onderscheiden we drie lesvoorbereidingsformats. Een format is niet meer dan een stramien of stappenplan om je lessen voor te bereiden. Met verschillende stappenplannen kun je overigens tot dezelfde lesopzet komen. Welk stappenplan of format je kiest, is afhankelijk van je eigen voorkeur. We bespreken achtereenvolgens:

- › scenariogestuurde lessen;
- › het VUT-model;
- › het didactisch analysemodel, met daarin het klassieke lesvoorbereidingsformulier.

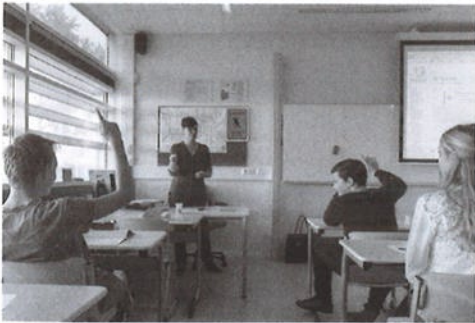
2.1.1 Scenariogestuurde lessen

We hanteren het begrip ‘scenariogestuurde lessen’ wanneer je je les als het ware als een filmscenario bekijkt. Een beetje verbeelding doet wonderen. Je visualiseert in je hoofd of alle relevante onderdelen deel uitmaken van je les, anders klopt je scenario niet. De volgende afbeeldingen vormen samen de ‘film’ van de les.

Scène 1 Ruimte voorbereiden en alles klaarleggen

De lerares haalt haar boeken, opdrachten en lesplan tevoorschijn. Ze is ruim op tijd in het lokaal. Ze zorgt voor frisse lucht, zet de tafels en stoelen waar zij ze wil hebben en legt de opdrachten alvast klaar.

Scène 2 Voorkennis ophalen en controle houden

De lerares haalt voorkennis op. Ze houdt controle over de situatie door leerlingen alleen aan het woord te laten als zij hun vinger opsteken.

Scène 3 Zelfstandig werken

De leerlingen lezen een tekst en de bijbehorende opdrachten door. Die werken ze uit in hun werkboek. Als leerlingen vastlopen of zich niet meer kunnen concentreren, komt de volgende fase al snel in beeld.